

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2007
FORFATTER:	Bent Jørgensen
TITEL:	Kampen for et ungdomshus i Kolding.
KORT RESUME:	De unge i Kolding samlet i foreningen "Alle", arrangerede koncerter for de unge.

KAMPEN FOR ET UNGDOMSHUS I KOLDING

AF BENT JØRGENSEN

Kampen om et ungdomshus er ikke ny. Kolding har også haft sine kampe – selv om det var i et noget mindre format end det, København har oplevet omkring Ungdomshuset på Jagtvej.

“VI MANGLER ET FOLKEHUS”

I starten af halvfjerdserne fødtes ideen om et samlingssted for ungdommen i Kolding. Ideen blev født af elever på Kolding Gymnasium og var inspireret af, at andre byer havde fået et såkaldt ”Folkehus”, hvor man kunne gøre præcis, hvad man ville. Desuden var der en del polemik i byen omkring en flok unge, som benyttede arealerne omkring Koldinghus til fest og ballade. Byen ønskede de unge væk fra slottet, og de unge gik til modangreb med et læserbrev i Kolding Folkeblad, hvor de spurgte, hvor de så skulle være. Læserbrevet blev underskrevet af ”Solens Børn”, og personkredsen var en del af eleverne fra Kolding Gymnasium.

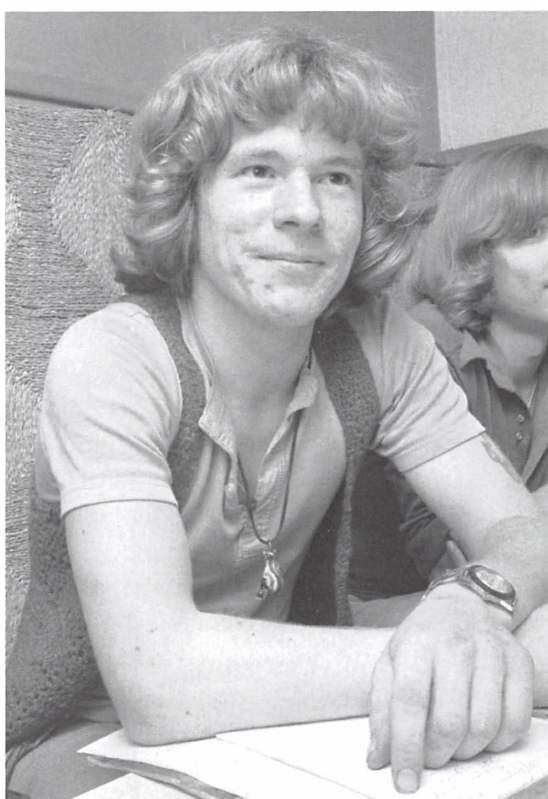
Ungdomsoprøret var godt i gang på det tidspunkt, og der var ikke grænser for, hvad man kunne og ville. Der var en del anarkisme blandt ungdommen, og drømmen om sit eget sted uden autoriteter til at bestemme blomstrede i fuldt flor.

Ideen tog form, og de første spæde skridt frem mod Folkehuset blev taget på Det Lille

Teater i Blæsbjerggade (nu Kvindehuset). Det blev hurtigt klart, at det skulle være et hus for alle unge i Kolding, og i bedste halvfjerdser-stil blev alle foreninger i Kolding indbudt til at være med. Intet var umuligt. På et af de første møder blev man enige om at danne en egentlig forening, så man udadtil kunne bearbejde kommunen og andre relevante instanser som en samlet flok. Til det stiftende møde dukkede folk op fra alle grene af Koldings foreningsliv. Der var folk fra Koldings musikliv, Faglig Ungdom, politiske foreninger, og så var der dem, der bare dukkede op. Foreningen blev dannet, og ”Alle” var en realitet. Det var en meget løs forening. Jesper Grubach blev – helt i tidens ånd – valgt – ikke som formand, men som talsmand. Der var ikke nogen decideret bestyrelse. Alle mødte op til møderne, og alle havde lige meget at sige, hvilket til tider kunne give en ret så livlig debat.

KOMMUNEN SPILLER MED

Møderne flyttede til Biblioteket i Jernbanegade, og her blev der tænkt store tanker i skyggen af store, tunge afghanerpelse, træsko og gamle amerikanske militærjakker med skudhuller fra Vietnamkrigen. Tanken om Huset levede, og der var en livlig dialog med Kolding Kommune repræsenteret ved davæ-

ALLEs talsmand Jesper Grubach fotograferet til Kolding Folkeblad, 19. august 1971. Foto P. Thastum.

rende kulturudvalgsformand Bruno Pedersen og daværende borgmester Peter Ravn. Kommunen spillede med på ideen, men – skulle det siden vise sig – med en skjult dagsorden. De havde nemlig allerede på det tidspunkt kik på det gamle FDB som et kæmpe aktivitetshus. "Alle" fik af kommunen bevilget et kontant beløb, så foreningen kunne sende en delegation med Jesper i spidsen rundt og se på ungdomshuse i bl.a. Åbenrå. Det lå kommunen meget på sinde, at foreningen

ikke arbejdede for et "projekthus", som de på daværende tidspunkt havde i København. Her var der konstant ballade med hash og anarki, og det ønskede man ikke. Huset skulle være et Folkehus for alle.

"ALLE" MED MASSER AF KULTURTILBUD

Samtidig arbejdede "Alle" på at bevise over for Kolding, at der var brug for et "Folkehus" til netop alle. Det skulle gøres ved at bombardere byen med kulturtilbud. Beat-, jazz-, og folkemusik, foredrag, sport – kort sagt alt. Første arrangement blev holdt på Biblioteket og var med forfatteren Per Højholt. Arrangementet var en stor succes. Hvad foredraget gik ud på blev ikke helt klart, da Per Højholt under hele foredraget pustede store balloner op med en fodpumpe til luftmadrasser. Ballonerne gik af med nogle ordentlige drøn, og det var enormt distraherende både at skulle høre foredrag og samtidig holde øje med, hvornår det næste knald kom.

Af de mere kuriøse foredrag var et på Biblioteket om den indiske guru Krishnamurti. Den rejsende Højskole – som jo senere blev en del af Tvind – var også på besøg flere gange. En del af "Alle"s medlemmer rejste senere ud med Tvind, så besøgene havde båret frugt.

FODBOLDKLUBBEN AB

"Alle" dannede også et fodboldhold under navnet AB (Alles Boldklub), som trænede i Byparken. AB var uden kønskvotering, og der var lige adgang for både drenge og piger. Holdet var meget socialt indstillet og gik ikke så meget op i det sportslige. Det var ikke

ualmindeligt, at holdet i bedste 60'er ånd klappede af modstanderne, når de scorede. En gang måtte holdet således til en udekamp i serie 6 eskorteres ud af byen efter kampen, fordi det hele blev lidt for socialt. Der har formentlig nok været en del røg i omklædningsrummet efter kampen.

I et referat i Alles Folkeblad kan man læse, at klubben i de 2 sidste kampe havde lukket 33 mål ind, mens de selv havde scoret 2. Som referenten Carsten Lund skrev: "Vi har været vidner til fantasifulde kombinationer, tempo

og dejlige mål, for det meste i vores straffesparksfelt".

MUSIKLIVET BLOMSTREDE

På musik siden blev der holdt op til flere beatkoncerter på skolerne rundt i Kolding med bl.a. Cy Maia og Robert, Culpeppers Orchard, Moirana og mange lokale bands som Akropolis og Red Mustangs. Skolerne var dog ikke videre samarbejdsvillige omkring arrangementerne, da der til tider var så

Foto fra ALLEs et års fødselsdag, der blev fejret ved et lokalt musikarrangement på Kolding Gymnasium. Danmarks Radios Ungdomsredation sendte trekvarters direkte udsendelse på P3 fra arrangementet. Kolding Folkeblad 6. marts 1972. Foto: P. Thastum.

tåget af røg, at man dårligt kunne se orkestret på scenen. Gymnasiet blev også brugt til diverse arrangementer. Her spillede bl.a. Duo'en Vår, og der var flere teatergrupper på besøg.

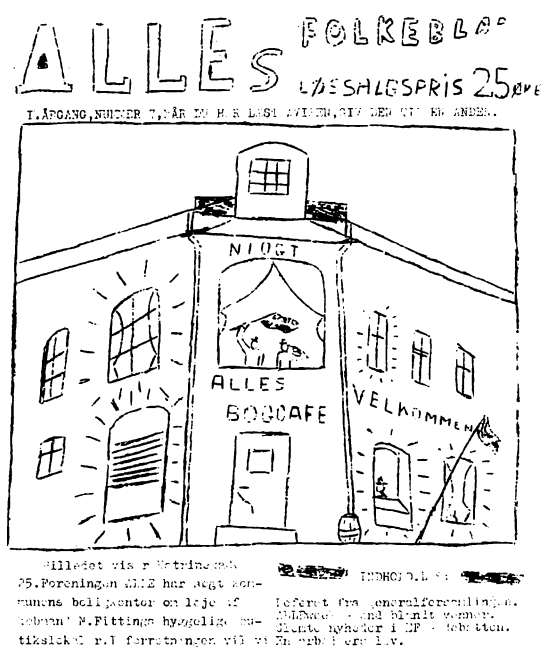
ALLES FOLKEBLAD

Foreningen udgav sin egen avis. Avisen blev solgt på gaden for 25 øre og blev døbt "Alles Folkeblad". Oplaget var på 500 stk. og avisen udkom i en 10-12 eksemplarer. Ideen var, at den borgerlige presse umuligt kunne være på vores side, så vi måtte selv i gang med spritstencil og tryksværte. Faktisk besluttede et af Alles medlemmer – Knud Anker Iversen – sig for at bevise, at Kolding Folkeblad var en borgerlig avis, som kun skrev for det bestående samfund. Han læste utallige aviser igennem på Biblioteket og dokumenterede ved diverse afskrifter, at avisen var borgerlig. Den ide er senere taget op af flere politikere, nu bare vendt i kampen mod de røde.

KOLDING BOGCAFÉ

Foreningen startede også Kolding Bogcafé op. Ideen var, at man ville sælge bøger, som det etablerede samfund ikke ville sælge i forretningerne. I starten blev bøgerne solgt foran Rådhuset på Axeltorv, inden mere permanente lokaler kom til i Låsbygade.

Undervejs var Bogcaféen i dialog med kommunens Boligudvalg omkring leje af købmand N. Fittings butiklokaler i Katrinegade 25. Alle fik afslag på ansøgningen og gik kraftigt til angreb på Boligudvalget i næste nummer af Alles Folkeblad. Her spurgte man, om det kunne have sin rigtig-

Forsiden til ALLES FOLKEBLAD nr. 7.

hed, at kommunen ikke ville tjene de 800 kroner, man kunne få ind i lejeindtægt, og hvorfor anmodningen om leje var blevet afslået. Det var ikke muligt at få et skriftligt svar, men i Alles Folkeblad kunne man læse mundtlige udsagn fra Boligudvalget som: "Kommunen er sandelig ikke interesseret i sådan en butik", og "Vi vil sandelig ikke have en butik, hvor der ryges hash, sælges pornografi og kommunistisk litteratur".

Bogcaféen var under konstant pres for, hvor socialistisk udvalget skulle være. På et tidspunkt brød en gruppe ud og startede deres egen bogcafé på Enevold Sørensen's Vej under navnet Røde Stjerne. Udvalget i Alles Bogcafé var simpelthen for lyserødt. Lokalerne på Enevold Sørensen's Vej havde tid-

ligere huset et bordel, og der var flere tidligere kunder, der blev noget forundret over det nuværende udvalg i det tidligere "lysthus".

Bogcaféen i Låsbygade blev senere overtaget af DKU, som drev den i mange år.

KAMPEN MOD SYSTEMET

Foreningen var meget rummelig, men også meget politisk bevidst. Fællesmarkedet truede i det fjerne, og kampen mod EEC fyldte meget i Alles Folkeblad. Vi udnævnte os også til en slags vagthunde over for kommunen. Det var vigtigt at holde øje med, hvad de foretog sig på Rådhuset, så der var altid Alle-folk på tilhørerpladserne til byrådsmøderne.

Kampen mod systemet var vigtig, og på et tidspunkt kom en gut til byen fra Esbjerg og fortalte, at man derovre havde lukket hvide mus ud i et supermarked som en aktion mod det bestående kapitalistiske system. Det var vi noget benovede over, og det var vel det tætteste, vi kom på en ulovlig aktion mod systemet.

KOLDINGS SVAR PÅ WOODSTOCK

Der blev som skrevet arbejdet med kulturtilbud på mange fronter, og i "Alle" fødtes også ideen om en festival. Woodstock var jo netop overstået, og det måtte Kolding kunne gøre efter. De første tanker gik i retning af ikke mindre end 3 festivaler. En jazzfestival, en folkemusikfestival og en beatfestival. Det blev dog hurtigt for ambitiøst, og det blev besluttet at lave en stor fælles festival i Byparken. Nogle tog kontakt til orkestre og

impresarioer for at høre om priser mv., mens andre tog kontakt til kommunen for at få et økonomisk grundlag at arbejde ud fra.

Mange forslag til orkestre kom på bordet. Bl.a. var der kontakt til et orkester ude fra Skjern, som hed Gnags og boede i et kollektiv ude på heden. De var lige startet og inviterede hele foreningen ud til Skjern for at høre dem spille. Det blev nu ikke til noget, men Gnags blev booket til koncerten. Undervejs blev orkestre som Alrune Rod og Gasolin valgt fra, mens Skousen og Ingemann blev valgt til. På det tidspunkt var LP pladen "Herfra hvor vi står" med Skousen og Ingemann netop kommet på gaden, og det var det største, der kunne skaffes på dansk grund. Forhandlingerne skete direkte med Peter Ingemann, og det endte med at "Alle" fik orkestret No Name med i prisen. Det var ikke så vanskeligt, for det var næsten de samme musikere, som spillede i Skousen og Ingemann. Kolding Kommune var i mellemtiden gået med til at stille en underskudsgaranti og bygge en scene i Byparken, så alt begyndte så småt at flaske sig.

I bakspejlet kan det virke fuldstændigt hovedløst, at foreningen turde gå i gang med så stort et projekt. Der var ikke styr på økonomien, og vi vidste i princippet ikke, om der ville komme nogen. Prisen blev sat til 5 kr., så alle kunne være med, og programmet var sat til at vare 10 timer.

Dagen oprandt, og det øsede ned. Heldigvis havde vi været snedige nok til at få kommunen til at stille KIF hallen på Tvedvej i reserve til netop den situation. Der kom ikke mindre end 1200 til koncerten, og det var vel maksimum for, hvad KIF hallen kunne rumme. Man sad på gulvet på afghanerpelse-

ne og drak medbragte bajere og røg en pipe hash. Koncerten blev en fantastisk succes. Dagen efter skrev de lokale aviser, "at det var det hidtil mest velbesøgte arrangement af underholdningsmæssig karakter i Kolding".

Det kendte Kolding orkester, Akropolis, åbnede beat-festen, som den blev døbt i de lokale aviser dagen efter. Jazzorkestret Kardinalerne spillede en traditionel jazzkoncert og viste, at de på daværende tidspunkt var et af Danmarks bedste jazzorkestre. Duo'en Vår – ligeledes fra Kolding – spillede akustiske versioner af Beatles sange. Fidel Mogens – en lokal personlighed – spillede klassisk musik på sin violin og læste op af Bibelen til stor jubel og undren for forsamlingen. En sælsom oplevelse. Spillemand Ewalds venner duk-

kede også op og gav en spillemandskoncert af høj klasse. Ewald selv kom ikke, selv om det var ham, der var booket. Han var vist på vej til Grønland.

Gnags gav et brag af en koncert iført blå arbejdskitler. Højttalerne havde de selv både bygget og malet i en skrigende orange farve. Hele udstyret havde de i en gammel Hanomag fra en lokal vestjysk maskinstation. De forlod koncerten med den besked til os om, at det havde været en fed koncert. "Send nogle penge, hvis det giver overskud" sagde Peter A. G. inden, de smuttede tilbage til Skjern.

No Name med Stig Møller varmede op til aftenens højdepunkt, og så til sidst kom de så. Danmarks største navn – selveste Skou-

Tilhørere ved den store Beatfest i KIF-hallen i 1972. Foto: P. Thastum.

Drøftelse af husprojektet ved et møde på biblioteket 3. februar 1972. Foto: P. Thastum.

sen og Ingemann gik på scenen i KIF Hallen. Herfra hvor vi står – kan vi se os omkring – til alle sider. Jo ikke et øje var tørt. Det var fantastisk. Det hele sluttede omkring midnat. Vi havde som arrangører lovet at rydde op, men midt i rodet kom virkeligheden tilbage til foreningen Alle. Der manglede omkring 2.000 kr. i kassen for, at Skousen og Ingemann kunne få deres hyre. Det var mange penge, men vi blev reddet på strengen af en venlig ismand, som netop havde så mange penge i kassen. Dem lånte vi og håbede, vi kunne skaffe dem igen et eller andet sted fra.

Efterfølgende dækkede kommunen beløbet, så ismanden og vi slap fra det hele uden skrammer.

INGEN MAGT TIL BESTYRELSEN

Efter koncerten var det ligesom luften gik af ballonen omkring huset. Foreningens primære mål at få sit eget Folkehus blev skudt i sænk, da kommunen samme år præsenterede planen om at lave det gamle FDB om til Klostergården, hvor der skulle være plads til alle. Vores idé, men under lidt andre former, end vi havde forestillet os. Der blev holdt liv i foreningen et stykke tid endnu, men vi var unge og skulle videre, og det hele løb ud i sandet. Noget af det sidste var et møde på Biblioteket, hvor der mødte en 20 – 25 stykker op og vedtog, at der ikke skulle være noget magt til bestyrelsen. Alt skulle ud i grupper og arbejdes videre derfra.

Artiklens forfatter som 18-årig i 1971.

En af grupperne havde startet et såkaldt "Nissearbejde" efter hollandsk model, hvor man ville besøge gamle mennesker i Kolding. Ideen var, at man skulle få en besøgsven på fortrinsvis Låsbyhøj og forene unge og gamle i byen. Dette arbejde fortsatte et stykke tid efter mødet på Biblioteket og var en forløber for vore dages besøgsvenner.

ET STORSLÅET PROJEKT

Set i bakspejlet var foreningen Alle et storslået projekt, og der kan trækkes mange paralleller til de ting, vi tager som en selvfølge i dag. Vi havde store planer, men gik aldrig over stregen og forsøgte at ændre tingene ved et massivt pres nedefra.

Her 35 år efter har Klostergården udspillet sin rolle, som det mangfoldige aktivitetshus det blev startet som og er nu lukket som foreningshus. Godset er en moderne udgave af det hus, vi drømte om, men spænder langt

fra så vidt, som vi kunne have tænkt os. Tiden er en anden. Man kan ikke bare hakke en væg ned, hvis man får lyst til det, men ideen om et kulturhus lever og fungerer i bedste velgående i lokalerne på havnen.

PERSONGALLERIET I FORENINGEN ALLE

- Jesper Grubach – Talsmand
- Carl Riisgaard – medlem
- Jacques Briand – redaktør, Alles Folkeblad
- Thomas Borg Mogensen – redaktør, Alles Folkeblad og husgruppen
- Jørgen Christiansen – Alles Folkeblad
- Helle Due – Alles Folkeblad
- Pia Eggert – Miljøfronten
- Jan Westerlund – Alles Boldklub
- Jørgen Christiansen – Butiksgruppen
- Knud Anker Iversen – Alles Folkeblad og Nissetjensten
- Inger Iversen – Bogcafé
- Henning Kaltoft – Forureningsgruppen
- Bent Jørgensen – Faglig Ungdom
- Mange andre – På et tidspunkt havde foreningen over 1000 medlemmer, da man skulle være medlem for at komme til arrangementerne. Koncerten i KIF hallen gav således over 1000 medlemmer med et snuptag.